

A BALATON
ÉLŐVILÁGA
TANÖSVÉNY

BALATONFENYVES
Kölcsey u. 3.

Köszöntünk Benneteket a Balatonfenyvesi Ifjúsági Üdülőben, a Balaton élővilágát bemutató tanösvényen!

Sétátok közben ennek a füzetnek és a tanösvény tábláinak segítségével megfigyeléseket végezhetek a természetben, feladatokat oldhattok meg. Ehhez szükségetek lesz ceruzára és távcsőre és egy Balaton térképre (vagy iskolai atlaszodra)!

3-4 fős csoportokban haladjatok! Az üdülő kertjében, a Balaton-parti oldalon kezdjétek a sétát!

A tanösvény-táblákról puskázni lehet (sőt kell) !!!

A Balaton élővilágát bemutató Oktató Központ és a feladatlap a Környezetvédelmi és Vízügyi Célelőirányzat támogatásával valósult meg.

5. „Keress valamit!”

Keressetek a megadott tulajdonsággal rendelkező dolgokat a természetben és amit találtatok, írjátok be a táblázatba!

Ne bánts és ne szakíts le semmit, ami élő!!!

gömbölyűt	amit a szél hajlított	ami valakinek a lakása (állatnak)	ami elbújik a nap elől
fényeset	simát	ami egy állat eledele lehet	ami szereti a vizet
újszülöttet	öreget	illatosat	görbét
ami a fény felé hajlik	ami alszik	amit már megkóstolt valamelyik állat	ami rád hasonlít

1. BALATONI TÁJKÉP

Rajzoljátok le a tulsó parton látható „hegyek” formáját! Legalább háromnak a nevét is írd mellé! Érdeklődj másoktól vagy keresd meg a táblán!

Térképed segítségével találd meg a tanösvény tábláján, a szemközti hegyek felsorolásában lévő *hibát!*.....

Tudjátok-e, hogy van-e köztük „igazi hegy”?.....

2. EGY KIS MATEK ÉS EGY KIS MEGFIGYELÉS

„A Balaton és születése” című tábla segítségével válaszoljatok! Hány nap alatt lehet körbe kerékpározni a Balatont, ha napi 4 és fél órát kerekezel és 15 km/ h sebességgel haladsz?

Figyeljétek meg a szelet, a felhők színét, a madarak viselkedését vagy a fényviszonyokat és jósoljátok meg, milyen idő várható! („A Balaton és születése” tábla segít!)

megfigyelés:
mi várható?.....

3. BALATONI HANGULATOK

Soroljátok fel balatoni településeket!.....

Ismertek-e olyan balatoni vagy Balatonhoz közeli helyeket, melyek híresek gyógy- vagy ásványvizükről?

Szerintetek milyen következményekkel járt a fürdőélet és a hajózás elterjedése a Balatonon? Hogyan befolyásolta mindez a természetes környezetet?

ERDEI ISKOLAI JÁTÉKOK

1. "Vakvezetés"

Párosával játsszuk ezt a játékot. Egyik gyereknek bekötjük a szemét, társa elvezeti egy távolabbi fához – akár kacskaringós útvonalon. A bekötött szemű kezével ismeri meg minél jobban a fát, hol vannak rajta ágak, kinövések, milyen a kérge, a vastagsága, környezete, stb. Visszavezetjük a kiinduláshoz, levesszük a kendőt. „Keresed meg a megismert fát!”

2. „Szabadtéri tárlat”

Gyűjts 4 db kb. 20-30 cm hosszú, 5-8 mm vastag szép, egyenes botot! Sok erős fűszállal kötdzd össze sarkosan a botokat, készíts „képkeretet”! Most „töltsd meg” a keretet! Keress egy szép „kompozíciót” a természetben; akár a lábad előtt, a földön egy virágos csendéletet, akár magad elé tartva egy messzebbi tájképet!

3. „Közeledünk”

Egy társunkat előre küldjük az erdei ösvényen. Megkérjük, hogy 100 lépés után bújjon el és kösse be a szemét. Kis idő múlva (számoljatok 150-ig!) csapatosan indulunk az ösvényen. Fontos, hogy minél halkabban haladjunk, hogy társunk ne hallja meg jöttünket. Ha mégis felfigyel rá, hogy most ment el előtte a csapat, kiabál: „Hallak benneteket!”

4. „Ki vagyok, mi vagyok?”

A megismert, vízi, erdei állatok vagy növények valamelyikét felírod egy kis papírra és társad hátára tűzöd. (Mindenki ír egyet és mindenkinek a hátára kerül egy név). Elvegyülve társaid között kérdezzessétek a többieket: „Ki vagyok?” Mindenki mondjon **egy tulajdonságot rólad**. Ha kitaláltad, ki vagy, mi vagy, a hátadról előre kerülhet a neved. Most álljatok körbe! Ha van nálatok egy gombolyag fonal, a játék következő részében megtudhatjátok, hogy milyen **szövevényesen függnak egymástól az élőlények**: a körben annak dobjátok a gombolyagot, aki összefügg veletek(megeszik téged vagy te őt, búvóhelyet nyújtasz neki, lakása vagy, együtt élsz vele, stb.)

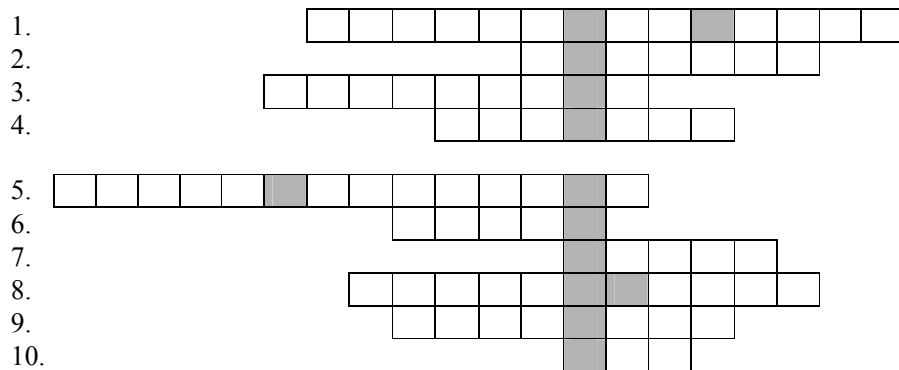
A játékot úgy is folytathatjátok, hogy **csoportokat** alkottok az állatok megszemélyesített élőlényekből (fák, ízeltlábúk, madarak, élősködők, erdőben élők, vízpartiak, stb.). Életkörülményeitek összefüggései alapján **párokat** is alkothattok!

A következő rejtvény válaszait a **FÁK** tábláin és a **TÜSKEVÁRI** táblán megtalálhatod!

A rejtvény függőleges sora a Balaton festőjének nevét adja ki!

Ki ő?.....

Hol található a múzeuma?.....

1. Bogernyős virágzata gyógynövény
2. Az egyivarú virágok ugyanazon a növényen fejlődnek. Ez a növény....
3. A Kis- Balaton szigete: –sziget
4. Makktermése van, vesszője a „termékenység ága”
5. Talajon, nádasban fészkelő ragadozó madarunk.
6. Nászrepülése művészi, hangja mély korrogás.
7. Ott van belőle sok, ahol jobb a levegő.
8. Kerekded leveleinek a csúcsát mintha kicsipentették volna.
9. Török kori rom a Zala folyó és a Balaton találkozásánál lévő területen.
10. Van belőle fehér, szomorú és kecske.

Most térjete vissza a vízhez és nézzétek meg, mi történt a partra vetett moszattal!.....

Tegyétek vissza a vízbe!

4. MIT FOGOTT A HÁLÓTOK?

Gyűjtsetek „halas” szólás-mondásokat, közmondásokat és írjátok le jelentésüket is!

.....

.....

.....

.....

.....

Mit jelentenek az alábbi horgász-, halász kifejezések? Érdeklődjete horgászoktól!

- nádi pontyozás.....
- etetés.....
- fenekezés.....
- bojlizás.....
- „látott hal”.....
- akadó.....
- csali.....
- orvhalász.....

Készítsetek rövid riportot egy horgással valamilyen érdekes horgászeseményről, kalandról!

GYŰJTSETEK dalokat, melyekben szó van halászatról, halakról!

5. VIZEN, VÍZ ALATT...

Mely élőlények a *plankton* részei?.....

Mit nevezünk *algáknak*?

Ha találtok üres csiga- vagy kagylóházakat a parton, határozzátok meg fajukat „**A nyílt víz és a tófenék élővilága**” című tábla segítségével!

Tegyetek szárazra egy kevés vörösmoszatot! Később visszatérünk hozzájuk!

6. ÉLET A NÁDASBAN ÉS A VÍZPARTON

Gyűjtsetek legalább két- háromféle hínárnövényt a Balatonból! Rajzoljátok le őket és határozzátok meg a tábla segítségével!

Keressetek – **csak a szemetekkel!** - férgek, ízeltlábúakat, kétéltűeket vagy hüllőket a vízben, a víz mellett! Határozzátok meg őket! Fajnevük mellé adhattok nekik tréfás neveket is! Kikkel találkoztatok?

Honnan ered a „hüllő” szó?.....

Mi az a hanghólyag?.....

Melyik a színeváltoztató béka?.....

Mi a neve a legszilárdabb anyagnak?.....

7. VIZEK HÁTÁN, SZELEK SZÁRNYÁN...

Csendben vározzatok a parton vagy a nádas mellett! Milyen vízimadarakat figyeltetek meg?

Írjátok le hangutánzó szavakkal, a parton hallott madárhangokat!

Keressetek olyan vízimadarakat a tábla segítségével, melyeknek neve valamilyen tulajdonságára, külső jegyére utal!

8. MADARAK VILÁGA

A táblán látható madarak közül melyeket láttatok a parkban?

Neve: _____ Színe: _____ Hol láttad? _____ Mit csinált? _____

.....

